?iddet E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *?iddet E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30208

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

?iddet E?ilimi Ölçe?i (?EÖ), Özlem Haskan ve ?brahim Y?ld?r?m taraf?ndan 2012 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçe?in temel amac?, bireylerin ?iddete yönelik e?ilimlerini, dü?ünsel ve davran??sal düzeyde sistematik olarak ölçmektir. Geli?tirme süreci, kapsaml? geçerlik ve güvenirlik çal??malar? ile desteklenmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ?EÖ'nün yap? geçerli?ini incelemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??; güvenirlik katsay?lar? ise yüksek düzeyde bulunmu?tur (Cronbach Alpha = .87; Test-Tekrar Test katsay?s? = .83). Bu bulgular, ölçe?in psikolojik ara?t?rmalarda ve uygulamalarda kullan?labilir güvenilir bir araç oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

?iddet, ?iddet E?ilimi, Ölçek Geli?tirme, Yap? geçerli?i, Güvenirlik, Psikometri, Haskan ve Y?ld?r?m.

Yazarlar

Özlem Haskan, ?brahim Y?ld?r?m

Amaç

?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin (?EÖ) birincil amac?, bireylerin potansiyel ?iddet davran??lar?na yönelik mevcut e?ilimlerini ve bu e?ilimlerin alt?nda yatan tutumlar? bilimsel yöntemlerle saptamakt?r. Bu ölçüm arac?, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda, ?iddet riskini ta??yan gruplar? belirlemek ve önleyici müdahale programlar? geli?tirmek için sa?lam bir temel sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, literatürdeki bo?lu?u doldurmay? hedeflemi? ve Türk kültürüne özgü, güncel ve geçerli bir ?iddet e?ilimi ölçme arac? sunmay? amaçlam??t?r. Çal??man?n nihai amac?, elde edilen verilerin ?????nda ?EÖ'nün psikometrik özelliklerinin tart???lmas? ve ara?t?rmac?lara gelecekteki çal??malar için öneriler sunulmas?d?r.

Yap?

Ölçek, bireyin çevreye, di?er insanlara veya kendine yönelik zarar verme potansiyelini ifade eden psikolojik bir yap? olan **?iddet e?ilimi**ni ölçmektedir. ?iddet e?ilimi, sadece fiziksel sald?rganl??? de?il, ayn? zamanda sözel sald?rganl???, öfke kontrol sorunlar?n? ve dolayl? ?iddet tutumlar?n? da kapsayan geni? bir kavramsal çerçevede ele al?nm??t?r.

Geli?tiriciler, bu yap?y? ölçerken bireyin ?iddet eylemlerine ne s?kl?kla yatk?n oldu?unu ve bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

eylemleri ne ölçüde onaylad???n? de?erlendiren maddeler kullanm??lard?r. Bu yakla??m, ölçe?in yaln?zca geçmi? davran??lar? de?il, ayn? zamanda gelecekteki potansiyel riskleri de öngörme kapasitesini güçlendirmektedir.

Geçerlik

?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemeye odaklanm??t?r. Bu ba?lamda, ölçe?in **yap? geçerli?i** (construct validity) titizlikle incelenmi?tir. Yap? geçerli?ini de?erlendirmek amac?yla birincil yöntem olarak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r.

AFA, ölçek maddelerinin beklenen teorik alt boyutlar alt?nda toplan?p toplanmad???n? ortaya koyarak, ?EÖ'nün çok boyutlu yap?s?n? do?rulam??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak tan?mlanan ?iddet e?ilimi yap?s?n? geçerli bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

?EÖ'nün güvenirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek üzere iki temel yöntemle gerçekle?tirilmi?tir. ?lk olarak, ölçe?in iç tutarl?l??? **Cronbach Alpha** katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Elde edilen Alpha katsay?s? .87 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçek maddelerinin birbiriyle yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu ve iç tutarl?l???n güçlü oldu?unu i?aret etmektedir.

?kinci olarak, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? ölçmek amac?yla **Test-Tekrar Test Güvenirli?i** katsay?s? hesaplanm??t?r. Bu analiz sonucunda güvenirlik katsay?s? (rXX) .83 olarak tespit edilmi?tir. Bu yüksek korelasyon de?eri, ?EÖ'nün farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verdi?ini ve ölçtü?ü yap?n?n zaman içinde stabil oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin faktör yap?s?n? ve boyutlar?n? belirlemek üzere **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in yap? geçerli?inin temel dayana??n? olu?turmaktad?r. AFA, ölçekteki maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin ölçülen yap?n?n hangi alt boyutlar?n? temsil etti?ini ortaya ç?karm??t?r.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Bu faktör yap?s?, ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara ?iddet e?iliminin farkl? bile?enlerini ayr? ayr? de?erlendirme imkan? sunmaktad?r. Bu detayl? yap?sal inceleme, ?EÖ'nün psikometrik sa?laml???n? peki?tirmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Tipi: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Dil Seçene?i: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genç ve Yeti?kin Popülasyon

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (Genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde standardize edilmi?tir.)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler örneklem grubu olarak kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 3'lü derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r (3=her zaman - 1=hiçbir zaman). Puanlama, ?iddet e?ilimi artt?kça yükselen bir yap?ya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Sald?rganl?k, Tutum, Öfke Yönetimi, Sosyal Psikoloji, Ölçek, Haskan, Y?ld?r?m, Test-Tekrar Test.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Özlem Haskan: haskan@hacettepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2012

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilerek izin al?nmas?n? gerektirir. Ticari kullan?m için özel izinler gerekli olabilir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? bilgileri içeren PDF dosyas?na buradan ula??labilir: siddet-egilimi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Haskan, Ö. ve Y?ld?r?m, ?. (2012). ?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin geli?tirilmesi. *E?itim ve Bilim, 37*(163),

ARABPSYCHOLOGY.COM

165-177.

?iddet E?ilimi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için kaynak makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM